

A 15–74 éves népesség napi időfelhasználása, 2010

(A 2009/2010. évi időmérleg-vizsgálat összefoglaló adatai)

Tartalom

1 Összefoglalás

1 Bevezető

1 A főbb tevékenységekre fordított idő

2 Társadalmilag kötött tevékenység

2 Fiziológiai szükségletek kielégítése

2 Szabadon végezhető tevékenység

3 Táblázat

Összefoglalás

- 2000 és 2010 között a társadalmilag kötött tevékenységekre fordított idő csökkenése – jöllehet a korábbinál kisebb ütemben, de – folytatódott.
- Kereső-termelő munka végzését a 15–74 éves férfiak 52,7%-a, a nők 41,1%-a jelölte meg az időmérlegben, ennek átlagos napi hossza összesen 374 perc volt, pontosan annyi, mint 10 évvel korábban. Míg 2000-ben a tevékenységben érintett férfiak 81 perccel több időt fordítottak erre, mint a nők, addig 2010-re a különbség 59 percre csökkent.
- A társadalmilag kötött tevékenységre fordított idő csökkenését a fiziológiai szükségletek kielégítésére fordítottá ellensúlyozta, ezen belül az alvás változatlan hegemoniája mellett arányaiban jelentősen nőtt az étkezés és a passzív pihenés időigénye.
- A szabadon felhasználható idő 57%-át 2010-ben és 2000-ben is a képernyő előtt töltötték a 15–74 évesek. 2010-ben ebből az internetezés 8%-kal részesült. Az olvasásra fordított, 2000-ben is igen szerény, átlagosan napi 24 percnyi idő 4 perccel csökkent.

Bevezető

Magyarországon a Központi Statisztikai Hivatal nagyjából 10 évente hajt végre időmérleg-felvételt a népesség időfelhasználásában bekövetkező elmozdulások nyomon követésének vizsgálatára. A legutóbbi (továbbiakban 2010. évinek nevezett) időmérleg-felvétel a 2009. október 1-jétől 2010. szeptember 30-ig terjedő időszakot fogta át, és módszertanában a megfelelő EU-ajánlásokra épült, biztosítva így a folyamatok időbeli alakulásának vizsgálatát és nemzetközi összehasonlíthatóságát. Jelen összefoglaló – a korábbi hasonló felvételekkel történő összehasonlíthatóság érdekében – 3420 15–74 év közötti férfi és 4169 nő interjúmódszerrel felvett időmérlegnaplójának eredményeire épült. A felvétel ennél tágabb korcsoportra (10–84 évesekre) terjedt ki. Az adatok előzetesnek

tekinthetők, amelyek a súlyozás finomítása után némileg még módosulhatnak.

Az időmérleg-vizsgálat hagyományosan három fő mutatószámkörrel használ: az első és legfontosabb a teljes népesség átlagos napi időráfordítása egy adott tevékenységre („A” mutató). A továbbiak az adott tevékenységet a teljes sokaságból az adott napon végzők aránya („B” mutató), illetve a tevékenységet végzők napi átlagos időráfordítása az adott tevékenységre („C” mutató). Az aggregált kategóriák esetében az „A” és a „C” mutató értéke értelemszerűen hasonló, a kevésbé általános tevékenységek esetében viszont a különbség igen jelentős lehet. A három mutató mellett a keresőmunka tekintetében a teljes népesség összes ilyen célú időráfordítása is fontos jelzőszám.

A főbb tevékenységekre fordított idő

Az időmérleg hagyományosan a tevékenységek három fő csoportját különbözteti meg:

- társadalmilag kötött tevékenységek,
- fiziológiai szükségletek kielégítése,
- szabadon végezhető tevékenységek.

A társadalmilag kötött tevékenységekre fordított idő hosszabb távon csökkenő, a szabadon végezhetőké pedig növekvő tendenciát mutat, hasonlóan a fiziológiai szükségletek kielégítésének körülbelül fél napot kitevő időigényéhez.

Társadalmilag kötött tevékenységekkel 2010-ben napi átlagban 460 percet töltöttünk, az egy évtizeddel ezelőttinél 17 perccel, az 1986/1987. évinél pedig másfél órával kevesebbet. A kereső-termelő munkára fordított időnek a főcsoporton belüli aránya az 1986/1987. évi 51%-ról 2001-re 45%-ra, 2010-re pedig 38%-ra változott.

Alvással, evéssel és az egyéb fiziológiai szükségletek kielégítésével 2010-ben, egy átlagos napon 712 percet töltött a 15–74 éves népesség. Az ún. szabadon végezhető tevékenységekre így átlagosan 268 perc maradt, ami néhány perccel kevesebb a 2000. évinél, de így is közel napi 40 perccel hosszabb, mint az 1980-as évek végén volt.

1. tábla

A 15–74 éves népesség napi átlagos időfelhasználásának alakulása tevékenységi főcsoportok szerint

Tevékenységi főcsoport	1986/1987		1999/2000		2009/2010	
	perc	%	perc	%	perc	%
Társadalmilag kötött tevékenység	540	37,5	478	33,2	461	32,0
ebből: kereső-termelő munka	280	19,4	215	14,0	174	12,1
Fiziológiai szükségletek kielégítése	671	46,6	683	47,4	712	49,4
Szabadon végezhető tevékenység	230	15,9	280	19,4	268	18,6
Összesen	1 440	100,0	1 440	100,0	1 440	100,0

Megjegyzés: A táblázatokban közölt részadatok összegei – a kerekítések miatt – eltérhetnek az összesen adatoktól.

Társadalmilag kötött tevékenység

A társadalmilag kötött tevékenységekre fordított időből 2010-ben a kereső-termelő munka 38%-ot képviselt az egy évtizeddel korábbi 45%-kal szemben. Az aránycsökkenés döntő oka – mint ahogy azt más felvételek, pl. a Háztartási költségvetési és életkörülmények adatfelvétel (HKÉF) adatai is bizonyítják – az alapvetően önellátást szolgáló mezőgazdasági tevékenység térvesztése volt. 2000-ben még a 15–74 évesek átlagosan 40 percet töltöttek el nem főállásúként mezőgazdasági munkával, és a tevékenység a népesség 23,5%-ának a napi rutinjához tartozott. Az idősebb és a háztáji munkát még természetesnek tekintő generáció létszámának fokozatos csökkenésével, a dömpingáras élelmiszerek egyre könnyebb elérhetőségével, 2010-re a tevékenységgel foglalkozók aránya 14,6%-ra, a 15–74 éves népesség ezzel töltött átlagos ideje 20 percre zsugorodott. (A másoknak végzett mezőgazdasági bér munkát végzők köre jóval szűkebb és koncentráltabb az önellátásra termelőknél, de az ebben bekövetkező elmozdulás megbízható számbavétele – a mintanagyságból fakadó korlátok miatt – nem lehetséges.)

A tanulásra, önképzésre fordított idő az egy évtizeddel korábbihoz képest alig változott, megerősítve azt, hogy hazánkban a tanulás döntően a szervezett formában történő oktatási részvételre szűkül. Így jelentősebb, pozitív irányú elmozdulás csak a képzés kiterjesztésekor következik be, amire példát éppen az 1990-es évek jelentettek (a 2000. évi időmérleg az 1986/87. évihez képest a tanulásra fordított idő közel 60%-os növekedését regisztrálta).

Míg a mezőgazdasági jellegű munka visszaszorult, addig átlagosan közel 20 perccel nőtt a háztartási munkákra fordított idő, amiből 11 percnyi többletet a gyermekek ellátása tett ki. Némileg – átlagosan 6 perccel (60-ról 66-ra) – nőtt a közlekedéssel eltöltött idő is, amiből a gépkocsival történő utazás 1/3-dal részesült.

2. tábla

A társadalmilag kötött tevékenységekre jellemző időfelhasználási adatok

Tevékenység	A 15–74 évesek napi átlagos időfordítása, perc		A tevékenységet végzők	
			aránya, %	napi időfordítása, perc
	1999/2000	2009/2010		
Kereső-termelő tevékenység	215	174	46,6	374
ebből: főfoglalkozás	157	152	34,4	442
Tanulás, önképzés	33	29	9,2	311
Háztartási, ház körüli munka, ügyintézés ^a	170	191	..	..
ebből:				
háztartási, ház körüli munka	119	137	82,2	167
vásárlás	15	17	38,8	44
gyermekek ellátása	20	31	22,6	139
Közlekedés	60	66	80,7	82
Társadalmilag kötött tevékenységek összesen	478	460	98,8	466

^a2010-ben a tevékenységet végzőkről ilyen bontás nem állt rendelkezésre.

Fiziológiai szükségletek kielégítése

A fiziológiai szükségletek kielégítésére 2010-ben a 15–74 évesek 712 percet fordítottak, közel fél órával többet, mint egy évtizeddel korábban. Ezen belül átlagosan 13 perccel hosszabb időt töltöttünk el étkezéssel, 18 perccel többet tisztálkodással, öltözködéssel, viszont 7 perccel rövidebb időt alvással. Lényegében ez az egyetlen tevékenységcsoport, ahol a férfiak és a nők időfelhasználása közel azonos, jóllehet – a közkeletű vélekedéssel szemben – a nőknek a tisztálkodásra, öltözködésre átlagosan 4 perccel kevesebb időre van szükségük, mint a férfiaknak, cserébe viszont ennyivel többet alszanak. A 15–74 évesekhez képest a foglalkoztatottaknak 37 percnyi deficitjük van alvásban, illetve passzív pihenésben.

3. tábla

A 15–74 éves népesség és ebből a foglalkoztatottak fiziológiai szükségletek kielégítésére fordított ideje

(perc)

Tevékenység	Népesség		Ebből: foglalkoztatottak	
	1999/2000	2009/2010	1999/2000	2009/2010
Alvás	515	507	491	481
Étkezés	86	99	82	98
Testi higiénia	56	74	51	77
Passzív pihenés, betegség miatti fekvés	26	31	17	21
Fiziológiai tevékenységek összesen	683	712	641	676

Szabadon végezhető tevékenység

A szabadon eltöltött idő napi mennyisége az elmúlt évtizedben alig változott, így jelenleg napi átlagban erre közel négy és fél órája jut egy felnőttnek. Ennek nagyobbik részét – 2000-ben 58%-át, 2010-ben 57%-át – a képernyő előtt töltjük. A képernyőhöz köthető tevékenységek az 1990-es évek közepétől lényegében minden egyéb szabadidős tevékenységet háttérbe szorítottak. 2009/2010-ben a vizsgált napon a 15–74 évesek 87,4%-a ült a televízió vagy a számítógép előtt. A televízió nézők aránya az adott korcsoportba tartozókon belül az életkor előrehaladtával arányosan nő, s a 60–74 évesek esetében már közel 95%-os, s ők töltik tévé nézéssel a leghosszabb időt, napi átlagban 208 percet. Mind az olvasásra fordított átlagos idő, mind az olvasók aránya csökkent az elmúlt évtizedben. A 15–74 éveseknek azon 26%-a, aki egyáltalán olvasott, a korábbiánál valamivel hosszabb időt fordított rá. A sport, séta ugyanúgy, mint korábban, a vizsgált korcsoport kevesebb mint 16%-ának az életében volt jelen, de ami még kedvezőtlenebb, hogy az erre fordított idő is jelentősen csökkent.

4. tábla

A szabadon végezhető tevékenységekre jellemző időfelhasználási adatok

Tevékenység	A 15–74 évesek napi átlagos időfordítása, perc		A tevékenységet végzők	
			aránya, %	napi időfordítása, perc
	1999/2000	2009/2010		
Szabadon végzett tevékenységek összesen	280	268	97,7	274
Ebből:				
társas szabadidőtöltés	51	46	54,2	85
olvasás	24	20	25,9	76
televízió, videó, internet	161	152	87,4	174
sport, séta	19	15	15,3	96

További információk, adatok (linkek) Elérhetőségek:

agnes.grabics@ksh.hu

Telefon: (+36-1)345-6427

judit.lakatos@ksh.hu

Telefon: (+36-1)345-6204

[Információs szolgálat](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789

www.ksh.hu

TÁBLÁZAT

A 15–74 éves népesség időfelhasználása, 2009/2010

Tevékenység	Napi átlagos időráfordítás, perc	A tevékenységet végzők	
		aránya, %	napi időráfordítása, perc
	"A" mutató	"B" mutató	"C" mutató
I. Társadalmilag kötött tevékenységek	461	98,8	466
1. Kereső-termelő tevékenység	174	46,6	374
1.1. Főfoglalkozás együtt	152	34,4	442
Nem mezőgazdasági	143	32,0	448
Mezőgazdasági	9	3,0	294
1.2. Jövedelemkiegészítés együtt	23	16,0	142
1.2.1. Nem mezőgazdasági (pénzért intézmény- nek és más háztartásnak háztartásnak)	2	1,2	190
1.2.2. Nem mezőgazdasági együtt (saját háztartásnak)	1	0,9	65
1.2.3. Mezőgazdasági együtt (saját háztartásnak, más háztartásnak)	20	14,6	137
2. Tanulás, önképzés	29	9,2	311
2.1. Iskolarendszerben	25	7,6	334
2.1.1. Iskolai elfoglaltság	16	5,3	310
2.1.2. Felkészülés	9	5,6	161
2.2. Önképzés	3	2,3	142
3. A saját háztartás ellátása	137	82,2	167
3.1. Hagyományos (női) háztartási munkák	107	74,2	144
3.1.1. Főzés, terítés, tálalás	50	64,5	78
3.1.2. Mosogatás, törölgetés	21	47,0	44
3.1.3. Lakás takarítása, rendbetétele	21	38,0	56
3.1.4. Mosás, vasalás	12	19,0	61
3.1.5. Felnőttek ápolása, gondozása	2	2,6	93
3.2. Ház körüli munkák	21	21,7	97
3.2.1. Kert, udvar, járda takarítása	15	16,1	95
3.2.2. Fűtés, vízhordás	6	7,9	73
3.3. Javító, karbantartó munkák, építkezés	9	6,3	148
4. Vásárlás, szolgáltatás igénybevétele	23	42,7	54
4.1. Vásárlás	17	38,8	44
4.2. Személyi és egyéb szolgáltatás, ügyintézés	1	1,5	56
4.3. Ügyintézés	3	5,5	46
4.4. Egészségügyi szolgáltatás	2	3,1	74
5. Gyermekek ellátása (saját gyermek)	31	22,6	139
5.1. Testi ellátás, gondozás	13	13,3	100
5.2. Mesélés, játék a gyermekkel	13	15,2	88
5.3. Tanulás a gyermekkel	3	5,3	63
5.4. Gyermek szállítása, kísérése	1	2,4	48
6. Közlekedés együtt	66	80,7	82
6.1. Gyalog	21	44,9	46
6.2. Kerékpárral	6	13,0	44
6.3. Gépkocsival	20	28,5	70
6.4. Tömegközlekedés és egyéb forma	16	20,2	78
6.4.1. Helyi tömegközlekedés	10	14,9	65
6.4.2. Távolsági tömegközlekedés	5	6,3	82

A 15–74 éves népesség időfelhasználása, 2009/2010 (folytatás)

Tevékenység	Napi átlagos időráfordítás, perc	A tevékenységet végzők	
		aránya, %	napi időráfordítása, perc
	"A" mutató	"B" mutató	"C" mutató
II. Fiziológiai szükségletek	712	100,0	712
7.1. Alvás	507	100,0	507
7.2. Testi higiénia, öltözködés	74	99,9	74
Ebből: Fürdés, zuhanyzás	18	70,5	26
Fogmosás	3	27,8	12
7.3. Étkezés, evés-ivás	99	100,0	99
7.3.1. Reggelizés	20	81,9	24
7.3.2. Ebédelés	33	94,0	35
7.3.3. Vacsorázás	28	89,0	31
7.3.4. Egyéb étkezés	5	18,4	28
7.3.5. Kávészás, teázás	10	45,4	22
7.3.6. Nassolás	3	9,6	32
7.4. Passzív pihenés, fekvés ébren	28	31,4	91
7.5. Betegség miatti fekvés, öngyógyítás	3	4,5	58
III. Szabadon végzett tevékenységek	268	97,7	274
8. Társas szabadidőtöltés	46	54,2	85
8.1. Beszélgetés	30	42,7	71
8.2. Vendégeskedés	6	9,1	64
8.3. Szeszesital-fogyasztás, kocsmázás	3	3,9	86
8.4. Társas szórakozás (tánc, kártya stb.)	2	1,1	232
8.5. Egyéb családi tevékenység	4	9,8	44
9. Vallásgyakorlás, szervezeti tevékenység	2	2,7	83
10. Kulturális és sportrendezvények látogatása	3	2,0	130
11. Olvasás	20	25,9	76
12. Rádió, magnó, lemez hallgatása	2	2,6	67
13. Tévénézés, videózás, internetezés	152	87,4	174
13.1. Tévénézés	135	83,2	163
13.2. Videózás	5	3,8	121
13.3. Internetezés	12	12,7	93
14. Egyéb kedvtelések (kézimunka, háziállat-gondozás stb.)	10	19,0	53
15. Séta, sport, testedzés	15	15,3	96
15.1. Séta, kiraktnézés	6	7,9	73
15.2. Kirándulás, strandolás, természetjárás, horgászás	3	1,9	172
15.3. Sport, egyéb testedzés	6	6,7	85
16. Egyéb szabadon végzett tevékenység	2	6,4	37
16.1. Semmittevés, meditáció, érzelmi tevékenységek	2	6,2	34
16.2. Szórakozás általában, élő zene hallgatása	0	0,3	116
17. Ismeretlen, be nem sorolható tevékenység	0	0,1	37
Összesen	1 440	100,0	1 440
Megfigyelések száma	7 589	7 589,0	7 589
A felszorozott minta, ezer fő	7 704	7 704,0	7 704